

Arartekoaren 2018R-1352-18 Ebazpena, 2018ko urriaren 29koa. Horren bidez, Portugaleteko Udalari gomendatzen zaio alda dezala kirol-zerbitzuen prezio publikoa arautzen duen legea, ez dadin errola kontuan hartu igerilekuak erabiltzeagatik ordaindu beharreko prezio publikoen zenbatekoa ezartzeko irizpide gisa.

Aurrekariak

1. Kexagilearen familiak Portugaleteko Udalaren kirol-instalazioetako spa erabiltzen du, eta kexa bat aurkeztu zuen Arartekoan, ez zegoelako ados urteko familia-abonamenduaren truke ordaindu behar zuen tarifaren zenbatekoarekin, haren iritziz berdintasun-printzipioaren aurkakoa zen-eta.

Familia horrek adierazi zuen nabarmen aldatzen zela spa erabiltzeagatik urtean ordaindu beharreko abonamenduaren kuota, erabiltzaileak Portugaleten erroldatuta zeuden ala ez. Izan ere, urteko kuota 301,35 euro zen erroldatu gabeko familientzat. Erroldatutako familiek, aldiz, tarifa merkeagoa ordaintzen zuten, 188,35 euro, hain zuzen ere.

2. Aurkeztutako erreklamazioari erantzunez, hauxe adierazi zioten kirol-zerbitzuek kexagileari: *“lo que usted expone es aplicable a la tasa no siendo a priori trasladable al ámbito del precio público, a pesar de ser un ingreso de derecho público no tiene naturaleza tributaria.”*
3. Arartekoa Portugaleteko Udalarekin jarri zen harremanetan, udalerrri horretako kirol-instalazioetako prezio publikoak nola ezartzen ziren jakin nahi zuen-eta.
4. Udalak hau erantzun zigun:

“Todas las tarifas de los servicios deportivos, incluido los alquileres y entradas a cualquier instalación deportiva, que oferta el Ayuntamiento de Portugalete a través de su Sociedad Municipal (Demuporsa) son iguales para personas empadronadas y no empadronadas, únicamente se establece la diferenciación de tarifa por condición de empadronamiento en los abonos de piscinas.

Para ofrecer una alternativa a las personas empadronadas de otros municipios, esta Sociedad Municipal participa en el proyecto piloto KIROLtxartela, “tarjeta virtual” que permite a las personas abonadas al servicio municipal de deportes de una localidad, acceder a las instalaciones deportivas adscritas al programa.

Esta iniciativa impulsada por Gobierno Vasco y Diputación, pretende lograr una mejora de la gestión de los recursos públicos y una mayor oferta deportiva para la ciudadanía...”

Gogoetak

1. Erakunde honen ustez, KIROLtxartela ekimena oso ekimen positiboa da. Nolanahi ere, herritarrak aurkeztutako kexa jakin hori aztertu behar dugu, hau da, Arartekoak aztertu behar du, gaur egun auzotasuna irizpide nahikoa ote den udal-zerbitzu publiko baten erabiltzaileek ordaindu behar duten kuotan tratamendu desberdina ematea justifikatzeko edo, aitzitik, erroldatutako eta erroldatu gabeko pertsonen arteko bereizketa hori artifiziosua eta justifikaziorik gabekoa den eta, horrenbestez, Espainiako Konstituzioaren 14. artikulua jasotzen duen berdintasun-printzipioa urratzen duen¹.

Zentzu honetan, kontuan hartu beharra dago botere publikoen jarduketak Espainiako Konstituzioa eta gainerako antolamendu juridikoa errespetatu behar dituela (Espainiako Konstituzioaren 9. artikulua).

2. Toki-erakunde horren web orrialdean argitaratutako *2018ko tarifen* arabera, hauexek dira *igerilekuko abonamenduak*:

Urteko Tarifa	Ez erroldatuak	Erroldatuak
Banakakoa	180,90 €	113,05 €
> 65 urteko banakakoa	162,80 €	101,75 €
Banakako desgaitua	162,80 €	101,75 €
Familiakoa	301,35 €	188,35 €
Familia ugaria	271,20 €	169,50 €
Hiruhilabeteko Tarifa		
Banakakoa	108,90 €	68,05 €
Familiakoa	145,35 €	90,85 €
Udako Tarifa		
Banakakoa	135,75 €	84,85 €
Familiakoa	180,90 €	113,05 €

3. Berdintasun-printzipioa aztertzerakoan, Konstituzio-auzitegiaren etengabeko doktrina finkatua hartu behar da abiapuntutzat; izan ere, horrek adierazten du tratamendu-desberdintasuna onar daitekeela hori irizpide objektibo eta zentzudunetan oinarritzen denean.

Zentzu horretan, Konstituzio-auzitegiak adierazi izan du berdintasun-printzipioak ez dakarrela nahitaez kasu guztietan lege-tratamendu berbera ematea, garrantzi juridikoa duen edozein elementu bereizgarri bakartuz. Hortaz, gai zehatz baten arauketari dagokionean araudi-tratamendu desberdina emateak ez du beti esan nahi Espainiako Konstituzioaren 14. artikuluan jasotako agindua urratzen denik. Izan ere, soilik hartuko dira arau-haustetzat bereizketa hori egiten denean berdinak diren egoeren artean, horretarako

¹ "Españolok legearen arabera berdinak dira eta ezin da onartu diskriminapenik, jaiotze, sexu, erlijio edo beste baldintza edo egoera pertsonal edo sozialagatik". EKren 14. art.

justifikazio objektibo eta zentzudunik eman gabe. Azken batean, berdintasun-printzipioak arbitrarioak diren edo justifikazio zentzudunik ez duten bereizketa-elementutzat har diren elementuak erabiltzea debekatzen du. Beste era batera esanda, berdintasun-printzipioak debekatzen dituen desberdintasunak artifiziosuak edo justifikaziorik gabekoak izan daitezkeenak dira, hain zuzen ere, irizpide objektibo eta zentzudunetan oinarrituta ez egoteagatik, oro har onartutako irizpide edo balio-judizioen arabera.

4. Erroldatzea ez da juridikoki onar daitekeen printzipio bat ordaindu beharreko tasen zenbatekoan bereizketak egiteko. Hori da epaitegien doktrina zabal batetik eta Auzitegi Gorenaren jurisprudentziatik atera daitekeen ondorioa.

Zergei dagokienez (hori da tasei dagokien eremua), berdintasun-printzipioa kontribuzio-gaitasunaren printzipioarekin dago lotuta, hori ezartzen duelako beren-beregi Konstituzioaren 31. artikulua haxe adieraztean: *"Guztiak lagunduko dute gastu publikoen euspenean bakoitzak ahal duen ekonomiko gaitasunaz zerga sistema baten bidez; berau berdintasun eta aurrerapen printzipioetan oinarriturik eta inoiz ez da konfiskagarri izango"*.

Horregatik, bi printzipio horiek konbinatzeak ahalbidetuko du tratamendu berezia ematea pertsoneri, hain zuzen ere, bakoitzaren gaitasun ekonomikoaren arabera.

Bizkaiko Lurralde Historikoko zerga-legeriak beren-beregi jasotzen du ondorio berbera; zehazki, haxe preskribatzen du: *"Zerga-sistemaren antolamendua zergak ordaindu behar dituzten pertsonen ahalmen ekonomikoan (...) oinarritzen da"*. (Bizkaiko Lurralde Historikoko Zergei buruzko Foru Arau Orokorren 2.1. artikulua). Artikulu horrek ez du amaitzen zergak ordaindu behar dituztenen gaitasun ekonomikoa aipatzen; izan ere, ezartzen jarraitzen du, horrez gain, hauek direla zerga-sistema antolatzeko oinarriak: *"...eta justizia, orokortasun, berdintasun, aurrerakortasun, zerga-zamaren banaketa zuzenaren eta konfiskazio ezaren printzipioetan"*.

Tokiko Ogasunak arautzen dituen Foru Araua da Bizkaiko Lurralde Historikoko udalerrietako baliabide-sistema arautzen duena. Foru arau horrek, tasak ordaintzera behartuta daudenen kontzeptua arautzen duenean (24. artikulua), ez du egiten erroldatutako eta erroldatuta ez daudenen arteko bereizketarik. Izan ere, erroldatzea ez da Tokiko Ogasunen Foru Arauak tasak zenbateko ezartzen duen irizpide bat. Horri dagokionez, 25.4. artikulua udalerrak gaitzen ditu kontuan har ditzaten gaitasun ekonomikoko irizpide orokorrak. Zehazki, artikulu horrek haxe ezartzen du: *"Tasen zenbatekoa zehazteko, kontuan hartu ahal izango dira haiek ordaindu behar dituzten subjektuen ahalmen ekonomikoari buruzko irizpide generikoak"*.

Hortaz, ordenantzaren batek alde hori jasoko balu, ulertu beharko litzateke bereizketa horrek ordenantzaren mugak gainditzea dakarrela; hori horrela da haxe gorabehera: *"Toki erakundeek (...) tasak ezarri ahal izango dituzte tokiko"*

herri jabariaren erabilera pribatibo edo aprobetxamendu berezia egiteagatik, edota zergapekoei dagozkien edo haientzat eragin nahiz onura berezia dakarten zerbitzu edo jarduerak zuzenbide publikoko araubidean egiteagatik, baldin eta zerbitzu edo jarduera horiek ez badira zergapekoek beraiek borondatez eskatu edo jasotakoak, edota sektore pribatuak halako zerbitzu edo jarduerarik egiten ez badu". Ordenantzak ezartzen duen tasaren arauketa hori honela egin behar da: "foru arau honetan ezarritakoaren arabera". (21. art.).

Hau da, Tokiko Ogasunak arautzen dituen Foru Arauak tokiko erakundeek arautzeko ahalmena mugatzen du; horiek foru arauak ezartzen duen arauketa-esparrua errespetatu behar dute eta, adierazi den bezala, foru arauak ahalbidetzen duen gauza bakarra da bereizketak egitea kontribuzio-gaitasuneko irizpide orokorretan oinarritutako tasen subjektu pasiboen artean.

Horrenbestez, aurretik azaldutako horretatik ondorioztatzen da honakoa: zerga-ordenantza batek berdintasun-printzipioa urratzen du baldin eta ezartzen dituen tasetan, subjektu pasiboek, horien gaitasun ekonomikoa gorabehera eta soilik udalerrian erroldatuta egoteagatik, udalerritik kanpo bizi diren subjektu pasiboek baino gutxiago ordaintzen badute, azkenengo horiek gaitasun ekonomiko txikiagoa izan arren.

5. Hala eta guztiz ere, udal igerilekuaren erabiltzaileek kirol instalazioak baliatzeagatik kontraprestazio ekonomikoa gisa ordaintzen duten kuotak ez dauka tasa baten izaera juridikoa, baizik eta prezio publikoarena, hau da, zerga-izaera ez duen zuzenbide publikoko diru-sarrera batena. Hala ere, izaera desberdin hori ez da inolako oztopoa ondorio bera ateratzeko.

Figura hori aztertzeko, Bizkaiko Lurralde Historikoan Tokiko Ogasunak arautzen dituen Foru Arauak egiten duen prezio publikoen arauketara jo beharra dago; horrek hauxe adierazten du horren inguruan:

"44. artikulua. Kontzeptua.

Bizkaiko Lurralde Historikoko toki erakundeek prezio publikoak ezarri ahal izango dituzte zerbitzuak emateagatik eta udal eskumeneko jarduerak egiteagatik, beti ere foru arau honen 21. artikuluko 1. atalean zehaztutako inguruabarretariko bat ere ematen ez bada.

45. artikulua. Baztertutako zerbitzuak eta jarduerak.

Ezin izango da prezio publikorik eskatu foru arau honen 22. artikuluan zerrendatutako zerbitzu eta jarduerengatik.

46. artikulua. Ordaindu beharra dutenak.

Prezio publikoa duten zerbitzu edo jardueren onurak jasotzen dituztenek ordaindu beharko dute delako prezio publiko hori.

47. artikulua. Zenbatekoa.

1. Emandako zerbitzuaren edo egindako jardueraren kostua bete beharko du, gutxienez, prezio publikoen zenbatekoak.

2. Horrela aholkatzen duten gizarte, ongintza, kultura edo interes publikoko arrazoiak daudenean, erakundeak aurreko atalean aurreikusitako mugaren azpitik dauden prezio publikoak ezarri ahal izango ditu. Kasu hauetan behar diren zuzkidurak izendatu beharko dira erakundearen aurrekontuetan, halakorik dagoenean, diferentzia estaltzeko.

48. artikulua. Kudeaketa.

Toki erakundeek autolikidazio araubidean eskatu ahal izango dituzte prezio publikoak.

49. artikulua. Kobrantsa.

1. Prezio publikoa ordaintzeko beharra zerbitzua ematen edo jarduera burutzen hasten den unetik sortzen da, baina toki erakundeek zenbateko osoa edo zati bat aldeztu aurretik gordailutzea eskatu ahal izango dute.

2. Prezioa ordaindu beharra duenari egotzi ezin zaizkion arrazoiengatik zerbitzua edo jarduera ematen edo egiten ez bada, dagokion zenbatekoa itzuliko zaio.

3. Prezio publikoen ondoriozko zorrak premiamenduzko administrazio prozeduraren bidez eskatu ahal izango dira.

50. artikulua. Finkapena.

1. Korporazioaren osoko bilkurari dagokio prezio publikoak ezarri edo aldatzea; hala ere, indarrean dagoen arautegiarekin bat etorritik, tokiko gobernu batzordeari eskuordetzeko ahalmena izango du.

2. Toki erakundeek bere erakunde autonomiadunei egotzi ahal diete erakundeek beren kargura dituzten zerbitzuei dagozkien prezio publikoak finkatzeko eskumena, baldin eta prezio publiko horiek toki erakundeak ezarritakoak badira. Ezin izango dute hori egin prezioek kostua betetzen ez dutenean. Egozpen hori partzuergoen kasuan ere egin ahal izango da, era berdinean, horien estatutuetan besterik jasota ez badago.

Kasu bietan, erakunde autonomiadunek eta partzuergoek proposamenaren eta prezio publikoek zerbitzuaren kostua betetzen dutela erakusten duen ekonomi egoeraren kopia bidaliko diete beren gaineratik dagoen toki erakundeari".

Horrek esan nahi du, oso eskematikoki:

- Prezio publikoa administrazio-jarduera bat edo herri-administrazio batek ematen duen zerbitzu bat ordaindu eta finantzatzeko duen kontraprestazio ekonomikoa da, betiere administratuek borondatez eskatutako edo jasotako zerbitzuekin edo jarduerekin lotuta badago. Gainera, sektore pribatuak eman edo burutu ditzakeen zerbitzu edo jarduerak izan behar dira.

Horrela, udal prezio publikoak dira ohiko tarifa hauek: udalari kirol-jardueren, igerilekuen, musika-eskolen, haur-eskolen edo museoen truke ordaintzen zaien kuota, besteak beste. Hau da, eskatzailearen bizi-erataz pribatuarentzat edo sozialarentzat nahitaezkoak ez diren jarduerak eta zerbitzuak finantzatzen dituzten tarifak dira, sektore pribatuak eskaintzen dituenen.

- Nahitaez jaso behar ez diren zerbitzuak edo jarduerak direnean, zerbitzuak edo jarduerak baliatzen dituztenek ordaindu beharko dituzte.
- Ordaintzera behartuta daudenek ordaindutako prezio publikoak, gutxienez, zerbitzuaren kostua bete behar du eta soilik hori gomendatzen duen gizarte-, ongintza-, kultura- edo interes publikoko arrazoirik badago, tokiko erakundeak prezio publikoak zerbitzuaren kostuaren azpitik ezarri ahalko ditu. Gainera, kasu horietan, tokiko erakundeak dagozkion zuzkidurak esleitu behar ditu aurrekontuetan alde hori ordaintzeko.

6. Azkenik, Tokiko Korporazioen Zerbitzuen Araudia onartu zuen 1955eko ekainaren 17ko Dekretuaren aurreikuspenak aipatu behar dira, zehazki, 150. artikulua; horrek ezartzen du erabiltzaileen berdintasun-printzipioa zerbitzuen tarifei dagokienez eta, zehazki, hauxe preskribatzen du:

"1. La tarifa de cada servicio público de la Corporación será igual para todos los que recibieren las mismas prestaciones y en iguales circunstancias.

2. No obstante, podrán establecerse tarifas reducidas en beneficio de sectores personales económicamente débiles".

Xedapen horiek igerilekuko abonamenduengatik ordaindu beharreko prezio publikoei buruzko araudira eramanda, nabarmena dirudi toki-erakunde horrek kirol-instalazioen erabiltzaileei emandako zerbitzua ez dela aldatzen familiak udalerrri horretan erroldatuta egon ala ez. Beraz, ez da tarifa bera kobratzen baldintza berdinetan zerbitzu bera emateagatik, kuota zerbitzua erabiltzen den bakoitzean ordaindu nahiz urteko, hiruhileko edo udako abonamenduaren bidez.

Bestalde, auzotasunaren datu soiletik, ezin da objektiboki eta zentzuz ondorioztatu *"ekonomikoki ahula den sektore pertsonal"* bat dagoenik. Izan ere, hori izango litzateke gure antolamendu juridikoak tokiko erakundeak eskaintzen dien faktore bakarra biztanle-talde baten alde ezartzeko tarifa desberdin bat zerbitzu berbera emateagatik.

Hau da, tarifetan bereizketarik egitekotan, justifikatuta egon behar du horrek, onura hori eskuratzen duten obligaziodunek gaitasun ekonomiko txikiagoa dutela-eta. Orain arte ez da agerian jarri Portugaleten erroldatutako pertsonak —zehazki, modalitate horretako abonamendua eskuratzen dutenek— gaitasun ekonomiko txikiagoa dutenik udalerrri horretako igerilekuen gainerako erabiltzaileek baino. Izan ere, ez da horretarako arrazoirik eman.

Horrez gain, kirol-instalazioak erabiltzeagatik ordaindu beharreko prezio publikoa ez dator bat udal-instalazio guztietan, eta zerbitzuak eskuratzean, oro har, aplikatu egiten da berdintasun-printzipioa, salbu eta igerilekuen abonamenduen tarifei dagokienean.

7. Beraz, udal prezio publikoetan zein tasetan auzotasun-irizpidea jasotzeak, ordaindu beharreko zenbatekoa ezartzerakoan edo bertako biztanleen aldeko deskontuak edo hobariak ezartzerakoan. Berdintasuneko, diskriminaziorik ez egiteko eta botere publikoen arbitraltasun debekuaren inguruko konstituzio-printzipioen aurkako diskriminazioa eragiten du.²

Horregatik guztiagatik, otsailaren 27ko 3/1985 Legearen -erakunde hau sortu eta arautzekoak- 11.b) artikuluan agindutakoaren arabera, Portugaleteko Udalarri honako gomendio hau egiten zaio:

GOMENDIOA

Alda dezala kirol-zerbitzuen prezio publikoa arautzen duen legea, ez dadin errolda kontuan hartu igerilekuak erabiltzeagatik ordaindu beharreko prezio publikoen zenbatekoa ezartzeko irizpide gisa.

² "1. Hiritar eta botere publikoak Konstituzioaren eta araugintza juridikoaren menpean daude.

2. Botere publikoei baldintzak bultzatzea dagozkie askatasun eta pertsona baten eta taldea osotzen dutenena benetako eta eragileak izan daitezen; baita galarazi edo osotasuna zailtzen dituzten oztopoak eragitea hiritargoen parte hartzea erraztea bai politika mailan, bai ekonomia, kultura eta gizarte mailan ere.

3. Konstituzioak legalitatearen printzipioa garantizatzen du, baita arau hierarkia, arau publikitate, eskubide bakarren aurkako edo murrizgarri diren zigor disposapen atzeragaitza, ziurtasun juridikoa, ardura eta botere publikoen arbitrakeriaren eragozpena". EKren 9. art.

